	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
Website Yes		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 1 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 1 of 21

Israel Laboratory Accreditation Authority

Valid from בתוקף מתאריך			
15.01.2022			
Effective from	מחייב מתאריך		

01.03.2022

מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול

Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results

נוהל מספר 1-000012

Procedure number 1-000012

Authorized by: מאשרים:

Authorized by.	14 / 011/2		
Signature – חתימה	Date – תאריך	Name – שם	Resition – תפקיד
V	05.01.2022	יוליה לרמן	:עודכן עייי
\mathcal{I}		Yuliya Lerman	Updated by:
9 Jan i	05.01.2022	יקיר ג׳אוי	מאושר עייי מנהל איכות:
) 5000			Approved by Quality
		Yakir Jaoui	Manager:
	06/01/2022	אתי פלר	: מאושר עייי מנכייל
			Approved by General
		Etty Feller	Manager:

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דע	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 2 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 2 of 21

הרשות הלאומית להסמכת מעבדות Israel Accreditation) ISRAC) הוקמה בחוק על ידי ממשלת ישראל כארגון ההסמכה הלאומי לבדיקה והסמכה של כשירות מקצועית בתחום כיול ובדיקה.

ILAC הרשות מוכרת במסגרת הסכם ההכרה ההדדי של הארגון הבינלאומי (International Laboratory Accreditation Cooperation) כעובדת על פי הכללים הבינלאומיים להסמכה.

כל זכויות היוצרים והקניין הרוחני, מכל סוג כלשהו, בקשר לכל פרסום, תוכן, כתבה, עיצוב, יישום, קובץ, תוכנה וכל חומר אחר, המתפרסם באתר – שייך לרשות הלאומית להסמכת המעבדות \odot ISRAC.

אין להעתיק, לתרגם, לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם, להציג בפומבי, או להפיץ בכל אמצעי, את החומר המוצג באתר זה, כולו או חלקו, בלא קבלת הסכמתה המפורשת מראש ובכתב של הרשות הלאומית להסמכת מעבדות.

הרשות הלאומית להסמכת מעבדות

Israel Laboratory Accreditation Authority

רחי כנרת קרית שדה התעופה, ת.ד. 89, לוד נמל תעופה 7015002 טלי 03-9702727 פקס 03-9702413 דואייל: israc@israc.gov.il

www.israc.gov.il

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול		
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 3 מתוך 21	
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 3 of 21	

עדכונים של הנוהל:

The change	השינוי ומהותו	תאריך	Article	e סעיף
		Date		
General review including	סקירה כללית כולל בחינת	05.01.2022	Entire	כל
implementation of	הטמעת מסמכים ישימים.		document	המסמך
applicable documents.				

	עת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	מתן חוות ז
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 4 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 4 of 21

תוכן עניינים

1.0	מבוא	5
2.0	מטרה	5
3.0	היקף הנוהל	5
4.0	מסמכים ישימים	6
5.0	הגדרות	7
6.0	אחריות	7
7.0	שיטה	8
8.0	תיעוד	21
9.0	נספחים	21

Table of Contents

1.0	INTRODUCTION	5
2.0	OBJECTIVE	5
3.0	SCOPE	5
4.0	APPLICABLE DOCUMENTS	6
5.0	DEFINITIONS	7
6.0	RESPONSIBILITY	7
7.0	METHOD	8
8.0	DOCUMENTATION	21
9.0	APPENDICES	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

עת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול		מתן חוות ז	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 5 מתוך 21	
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 5 of 21	

1.0 INTRODUCTION

The ISO/IEC 17025 Standard outlines general requirements for the competence of laboratories performing testing and calibration. The Standard allows laboratories wishing to express opinions and interpretations in test reports to do so. ISO 15189 - Medical laboratories requires laboratories to ensure appropriate opinion and interpretation of testing results are provided.

2.0 OBJECTIVE

The purpose of this procedure is to set down ISRAC's policy and requirements from organizations seeking accreditation for opinions and interpretations.

3.0 SCOPE

- **3.1** This procedure applies to the expression of opinions and interpretations relating to results, which is an inherent part of testing / calibration. ISRAC will not accredit expression of opinions and interpretations in reports as a separate activity.
- **3.2** The procedure applies to the activities of organizations providing expression of opinions and interpretations, relating to the preparation of a contract review, the preparation of a sampling plan and/or actual sampling, expression of opinion content, interpretation of

1.0 מבוא

תקן ISO/IEC 17025 מגדיר דרישות כלליות לגבי כשירותן של מעבדות בדיקה וכיול. התקן מאפשר למעבדה, שמעוניינת בכך להוסיף פרשנות וחוות דעת לתוצאות הבדיקה. תקן ISO15189 למעבדות רפואיות, מחייב את המעבדה, להבטיח מתן חוות דעת ופרשנות ראויים לתוצאות הבדיקות, הנערכות בה.

מטרה 2.0

נוהל זה מגדיר את מדיניות ודרישות הרשות מארגונים, המבקשים הסמכה למתן חוות דעת ופרשנות.

3.0 היקף הנוהל

- 3.1 הנוהל מתייחס למתן חוות דעת ופרשנות הקשורות לתוצאות, שהן בבחינת חלק מהבדיקה/ הכיול. הרשות אינה נותנת הסמכה למתן חוות דעת ופרשנות בדו"חות, כפעילות נפרדת, העומדת בפני עצמה.
- 3.2 הנוהל מתייחס לפעילויות הארגון, הנותן חוות דעת ופרשנות בהקשר עם עריכת סקר החוזה, הכנת תכנית ו/או ביצוע בפועל של דיגום/נטילת דגימות, תכולת חוות הדעת, פרשנות לתוצאות, העסקת ספקים חיצוניים ופעילויות נוספות, שעל הארגון לבצע.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

עת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול		מתן חוות ז	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 6 מתוך 21	
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 6 of 21	

the results, employment of external suppliers and additional activities performed by the organization.

3.3 This procedure outlines also the documents to be submitted to ISRAC when applying for accreditation covering the expression of opinions and interpretations in reports, the code of ethics applying to organizations accredited to express opinions and interpretations, and the publication of such accreditation by ISRAC.

3.3 הנוהל עוסק גם במסמכים, שיש להעביר לרשות, על מנת לקבל הסמכה למתן חוות דעת ופרשנות, כללי אתיקה, החלים על הארגונים, המוסמכים למתן חוות דעת ופרשנות ופרסום ההסמכה לכך על ידי הרשות.

4.0 APPLICABLE DOCUMENTS

- **4.1** ISO/IEC 17025: General requirements for the competence of testing and calibration laboratories.
- **4.2** ISO 15189; Medical laboratories-Requirement for quality and competence.
- **4.3** ISO/IEC 17043; Conformity assessment -- General requirements for proficiency testing.
- **4.4** Procedure number 1-455001: Policy for Reporting Results and Using of ISRAC Symbol.
- **4.5** Procedure number 1-000010: Employment of External providers.
- **4.6** Procedure number 1-000007: Ethics and integrity in the CAB.

4.0 מסמכים ישימים

- **.ראה אנגלית 4.1**
- **4.2** ראה אנגלית.
- **.**ראה אנגלית **4.3**
- **4.4** נוהל מספר 1-455001 : מדיניות דיווח תוצאות ושימוש בסמליל (לוגו).
- **4.5** נוהל מספר 1-000010: העסקת ספקים חיצוניים.
- . נוהל מספר 1-000007 אתיקה ויושרה בארגון. 4.6

מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול		מתן חוות ז
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 7 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 7 of 21

4.7 Procedure number 1-000008: Review of Requests, Tenders and Contracts in Testing and Calibration Laboratories.

4.7 נוהל מספר 1-000008: סקרי הזמנת שירות,מכרזים או חוזים ממעבדות בדיקה וכיול.

5.0 DEFINITIONS

5.1 Interpretation and/or Expression of Opinion

An explanation provided by an expert for the possible reasons and/or meaning of the results obtained, in regard to decision to be made or actions to be taken.

Note: Determination that the results meet or fail to meet specification / tolerance / normal values / Standard requirements is not considered an expression of opinion or interpretation.

5.2 Test

For the purpose of this procedure, the term 'test' means sampling / calibration / testing.

6.0 RESPONSIBILITY

- **6.1** The accredited laboratories are responsible for the implementation of this procedure.
- **6.2** ISRAC inspectors are responsible to examine the implementation of this procedure in accredited organizations / organizations seeking accreditation.

5.0 הגדרות

5.1 פרשנות ו/או חוות דעת

הסבר, הניתן על ידי מומחה, לסיבות האפשריות לתוצאות, שנתקבלו ו/או למשמעותן, בהיבט של החלטות, שיש לקבל או של פעילות, שיש לנקוט לאורו.

הערה: קביעה, כי התוצאות הנן בגבולות המפרט / הסיבולת / הערכים הנורמליים / דרישות התקן או חורגות ממנה, אינה מהווה חוות דעת או פרשנות.

5.2 בדיקה

בדיקה לעניין נוהל זה הכוונה לדיגום /נטילת דגימות / כיול / בדיקה.

6.0 אחריות

- 6.1 המעבדות המוסמכות אחראיות ליישום נוהל זה.
- 6.2 בודקי הרשות אחראים לבדוק יישום נוהל זה,בארגונים מוסמכים/בארגונים המבקשים הסמכה.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 8 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 8 of 21

7.0 METHOD

שיטה 7.0

7.1 Application for Accreditation

7.1 הגשת בקשה להסמכה

- 7.1.1 A laboratory that is already accredited by ISRAC for test can provide expression of opinions and interpretation, related to test / calibration results in the scope of accreditation.
- 7.1.1 מעבדה, אשר מוסמכת עייי הרשות לבדיקה יכולה לתת חוות דעת ופרשנות, הקשורה לדווח תוצאות בדיקה/כיול שבהיקף ההסמכה.
- 7.1.2 The laboratory should specify in its procedures and in the CAB scope of activity to which of the tests/calibrations preformed under accreditation the CAB seek to provide an opinion and interpretation.
- 7.1.2 המעבדה צריכה לציין בנהליה ובהיקף הפעילות שלה לאילו מהבדיקות/כיולים המבוצעים תחת הסמכה היא מבקשת לספק מתן חוות דעת ופרשנות.

7.2 Assessment of Application for Accreditation

7.2 הערכה של הבקשה להסמכה

7.2.1 ISRAC will assess the CAB procedure and the processes implemented by the laboratory for the purposes of making statements of opinions and interpretations.

Where appropriate, ISRAC will seek advice from relevant professional bodies as to the levels of competence required to carry out such work.

7.2.1 הרשות תבדוק את נהלי הארגון לנושא תהליך הכנת חוות דעת ופרשנות אשר מיושם במעבדה. כאשר מתאים, הרשות תתייעץ בגורמים מקצועיים מתאימים, באשר לכשירות הנדרשת, לביצוע עבודה מסוג זה.

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר: 1-000012	דף מספר 9 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 9 of 21

- 7.2.2 The laboratory's documented quality system must reflect the procedures for providing expression of opinions and interpretations, and shall specify the tests for which opinions and interpretations are provided.
- 7.2.2 מערכת האיכות המתועדת, תשקף את התהליכים במעבדה למתן חוות דעת ופרשנות, ותפרט לאילו מבדיקות המעבדה ניתנת חוות דעת ופרשנות.

- 7.2.3 The following documentation shall be submitted to ISRAC for review at least two months prior to the planned assessment date (accreditation, re-accreditation and extension).
- 7.2.3 המסמכים הבאים יוגשו לרשות לפחותחודשיים לפני מועד המבדק (הסמכה, הסמכה מחדש, הרחבה):
- 7.2.3.1 Documentation reflecting the processes leading to inclusion of opinions and interpretations relating to test results (procedures, forms etc.).
- 7.2.3.1 מסמכים המשקפים את התהליכים, המובילים למתן פרשנות וחוות דעת לתוצאות הבדיקה/ות (נהלים, טפסים , וכוי)
- 7.2.3.2 Criteria for competence,
 experience and training of
 personnel authorized to express
 opinions and interpretations. The
 requirement for both initial
 accreditation and renewal of
 accreditation must be defined.
- 7.2.3.2 מקצועית, לניסיון ולהכשרה, הנדרשים מעובדים מקצועית, לניסיון ולהכשרה, הנדרשים מעובדים המורשים על ידי המעבדה לתת חוות דעת ופרשנות. יש להגדיר הן את הדרישה למתן הרשאה ראשונית והן את הדרישות לשימור ההרשאה.
- 7.2.3.3 Three samples (at least) of opinions and interpretations expressed by each expert during a two year period, in each field that
- 7.2.3.3 שלוש דוגמאות (לפחות), לחוות דעת ופרשנויות, שניתנו על ידי כל אחד מהמומחים במהלך שנתיים, בכל תחום בו מספקת המעבדה מתן חוות דעת ופרשנות.

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 10 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 10 of 21

the CAB express opinions and interpretations.

7.2.3.4 A list of authorized personnel
(detailing the tests for which each
expert is authorized to provide
opinion and interpretation),
Curriculum Vitae documents
(education, experience) and the
training (supporting the granting
and renewal of authorization)
provided to personnel authorized
to express opinion and
interpretation.

7.2.3.4 רשימת המורשים (כולל פירוט של הבדיקות להן מורשה כל מומחה לתת חוות דעת ופרשנות), מסמכי קורות חיים (השכלה, ניסיון) וההכשרה (תימוכין למתן ושימור הרשאה), שניתנו לעובדים המורשים לתת חוות דעת ופרשנות.

7.3 Accreditation

- 7.3.1 The Standards deal with the requirements for the competence of laboratories performing testing or calibration, in relation to reporting of the results and for the expression of opinions and interpretations.

 Correspondingly, the provision of opinions and interpretations should not extend beyond the tests or calibrations within the accredited scope of the laboratory, and which were performed by the laboratory.
- 7.3.2 The scope of accreditation shall include in the notes column on which tests or calibrations activities

7.3 הסמכה

7.3.1 התקנים המתייחסים לדרישות לכשירות מעבדות, המבצעות בדיקה או כיול, בהקשר לדווח תוצאות, ומתן חוות דעת ופרשנות. בהתאמה, חוות הדעת והפרשנות לא יחרגו מבדיקות או כיולים, הכלולים בהיקף ההסמכה ובוצעו על ידי המעבדה.

7.3.2 היקף ההסמכה יכלול בעמודת הערות לאילו מהבדיקות/ הכיולים המעבדה מספקת מתן חוות דעת ופרשנות.

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 11 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 11 of 21

the laboratory provides an opinion and interpretation for.

- 7.3.3 If the expression of opinions and interpretations not covered by ISRAC accreditation, then this must clearly indicate by making a suitable disclaimer such as: "The opinions and interpretations indicated are outside the scope of ISRAC accreditation".
- 7.3.4 For organizations accredited in accordance with ISO 15189, refer to the requirements specified in clauses 4.7 and 5.8.3k of the Standard, and ensure that appropriate opinion and interpretation relating to results are provided by a suitable party.

7.4 Expression of Opinion for Court Purposes

7.4.1 The Evidence Ordinance (New Version) 1971 clause 20 states the court may admit as evidence, in writing, an opinion by an expert as to a matter of science, research, art or professional knowledge. An opinion submitted to the court as evidence shall be admissible as sworn evidence.

In such case, the opinion shall be drawn up in the forms prescribed in

7.3.3 במידה וחוות דעת ופרשנות אינן ניתנות במסגרת ההסמכה של הרשות, יש לציין עובדה זו בברור, תוך מתן הצהרה כדוגמת:
ייחוות הדעת והפרשנות, שניתנו לתוצאות הבדיקה אינן בהיקף ההסמכה של הרשותיי.

7.3.4 בארגונים, המוסמכים על פי תקן
 7.3.4, יש להתייחס לדרישות המחייבות
 בסעיפים 4.7 ו- 5.8.3 של התקן ולהבטיח מתן
 פרשנות ראויה של התוצאות, על ידי גורם מתאים.

7.4 חוות דעת לצורכי משפט

7.4.1 פקודת הראיות (נוסח חדש), תשל״א - 1971 קובעת בסעיף 20 כי בית המשפט רשאי לקבל כראיה בכתב, חוות דעתו של מומחה בשאלה, שבמדע, שבמחקר, שבאמנות או, שבידיעה מקצועית. חוות דעת, שהוגשה כראיה לבית המשפט דינה כדין עדות בשבועה.

במקרה שכזה, מחויבת חוות הדעת להיות ערוכה לפי הטפסים הקבועים בתוספת לפקודת הראיות או בדומה להם ככל האפשר.

היינו, חוות הדעת תכלול שמו של המומחה, מעונו ומקום עבודתו, פרטי השכלה, פרטי ניסיונו של

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 12 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 12 of 21

the First Schedule or in forms as similar to them as possible, i.e. the opinion shall include the expert's name, address, work place, education and experience, and a statement made by the expert that he is aware that the opinion is considered as sworn evidence given in court.

המומחה והצהרתו כי ידוע לו, שדין חוות דעתו כדין עדות בשבועה שנתן בבית המשפט.

7.4.2 The court may order that the expert shall be examined in court. Thus, it is strongly recommended that the opinion shall be supported by the test data, articles and any other applicable document on which the expert based his opinion.

7.4.2 בית המשפט רשאי לצוות כי המומחה ייחקר בבית המשפט. מומלץ על כן ביתר תוקף, לתמוך את חוות הדעת בנתוני הבדיקה, מאמרים וכל מסמך ישים אחר, עליו התבסס המומחה במתן חוות הדעת.

7.5 Use of the ISRAC Symbol

7.5 שימוש בסמליל הרשות

7.5.1 Use of the ISRAC symbol: An opinion based on results of test / calibrations / inspection performed by a non-accredited organization, or by an accredited organization but outside the scope of accreditation, shall not be submitted on paper carrying the accreditation symbol. In this case, the opinion shall not be covered by ISRAC accreditation, and shall be submitted on a paper separate from the test certificate covered by ISRAC accreditation.

7.5.1 שימוש בסמליל הרשות: חוות דעת, המתבססת על תוצאות בדיקות/כיולים/בחינות, שבוצעו על ידי ארגון לא מוסמך, או על ידי ארגון מוסמך, אך שלא במסגרת ההסמכה, לא תינתן על נייר, הנושא את סמליל ההסמכה. במקרה זה, לא תהיה חוות הדעת תחת הסמכה ותינתן על נייר נפרד מתעודת בדיקה, בהסמכה.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 13 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 13 of 21

7.6 ISO/IEC 17025, ISO 15189 clauses relating to expression of opinions and interpretations

The following is applicable equally to both test and calibration laboratories; where the terms "test" or "test report" are used below, these should also be taken to mean "calibration" and "calibration certificate

7.6.1 The emphasis of these clauses is on the laboratory being able to demonstrate that it maintains impartiality and avoids conflicts of interest through management control, even when it is part of a larger organization and when personnel are involved in activities relating to that organization, other than testing or calibration. The links with other parts of the organization must be clearly defined.

7.6.2 The laboratory's policies and procedures for making statements of opinions and interpretations shall be documented within the quality system. These shall include limitations to the extent of the use of opinions and interpretations. (For example: opinion and interpretations shall only be provided in some technical disciplines but not others, for purposes of clarification only), the circumstances under which they may be given (for example: client request, compliance with legal requirements, professional opinions based

7.6 סעיפי ISO/IEC 17025, סעיפי 7.6 המתייחסים לנושא חוות דעת ופרשנות

הרשום למטה מתייחס באופן אחיד לבדיקה וכיול כך שבכל מקום אשר כתוב "בדיקה" או "דו"ח בדיקה" יש להתייחס לזה גם כאל "כיול" או "דו"ח כיול".

7.6.1 הדגש הוא על יכולת המעבדה להוכיח חוסר פניות ומניעה של ניגוד עניינים דרך בקרת ניהול, גם כאשר המעבדה היא חלק מארגון גדול, שיש בו אנשים, המעורבים בפעילות הארגון מעבר לבדיקה וכיול. הקישורים לחלקים אחרים של הארגון יוגדרו בבהירות.

7.6.2 מדיניות המעבדה ונהליה למתן חוות דעת ופרשנות יתועדו במערכת האיכות. אלה, יכללו הגבלות לשימוש במתן חוות דעת ופרשנות (לדוגמא: חוות דעת ופרשנות תינתן לתחומים מסוימים אך לא אחרים, למטרת הבהרה בלבד), הנסיבות בגינן ניתנת חוות הדעת והפרשנות (לדוגמא: בקשת הלקוח, עמידה בדרישות חוקיות, חוות דעת מקצועיות, המבוססות על עבודת תחקיר), תבנית למתן חוות הדעת והפרשנות בין אם נוסחה על ידי המעבדה או רשות חיצונית.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 14 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 14 of 21

on investigative work), format for the wording of statements of opinion and interpretation, whether set by the laboratory or by external agencies.

- 7.6.3 When opinions and interpretations are directly communicated by dialogue with the customer, a record of the dialogue shall be retained.
- 7.6.4 ISRAC requirements for conducting a contract review are specified in procedure 1-000008 and are mandatory in this context. A comprehensive contract review is an essential element in a laboratory's demonstration of its competence to express opinions and interpretations.
- 7.6.5 The content of the opinion and interpretation (format, test results, ISRAC symbol, identification details etc.).
- 7.6.6 When testing or calibration activities are performed by an external provider, and in this framework an opinion and interpretation is provided by the external provider, the CAB shall forward the report received from the external provider includes the original opinion and interpretation in full.
- 7.6.7 When opinions and interpretations are expressed, the laboratory shall ensure that only personnel authorized for the expression of opinions and

- 7.6.3 כאשר חוות דעת ופרשנות מדוברות ישירות באמצעות דיאלוג עם הלקוח, יישמר תיעוד של הדיאלוג.
 - 7.6.4 דרישות הרשות לעריכת סקר חוזהמפורטות בנוהל 1-000008 ומחייבות גם בהקשר זה.סקר חוזה מקיף וראוי הוא מרכיב חשובבהוכחת המעבדה כי היא כשירה לתת חוותדעת ופרשנות.
- 7.6.5 תכולת חוות הדעת (צורה, תוצאות בדיקות, לוגו הרשות, פרטים מזהים וכוי).
- 7.6.6 כאשר פעילות בדיקה או כיול מבוצעות עייי ספק חיצוני ובמסגרת זו ניתנת חוות דעת ופרשנות עייי הספק החיצוני הארגון יעביר את הדוח המתקבל מהספק החיצוני הכולל את חוות הדעת והפרשנות המקורית של הספק החיצוני במלואו.
 - 7.6.7 הנהלת המעבדה תוודא, כי הפעילות הכרוכה במתן חוות דעת ופרשנות תעשה על ידי גורמים מקצועיים שלהם הוענקה הרשאה לכך מהנהלת הארגון, המעבדה תתעד את הבסיס שעליו

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 15 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 15 of 21

interpretations release the respective statement. The laboratory shall document the basis upon which the opinions and interpretations have been made. Activities related to opinions and interpretations shall be controlled by the quality system. Internal audits shall be conducted to assess compliance to ISRAC requirements and to the organization's policy in regard to the specific subject. The organization's activity in regard to this subject shall also be reviewed in the management review conducted by the organization. Management reviews shall examine the organization's periodic activities relating to the providing of opinions and interpretations, and shall determine the revisions required to the statement of opinions and interpretations procedure (data collection, consideration of interfering factors, reference to the entire information available etc.), and/or regarding contract review preparation procedure in this subject and/or the presentation of opinions and interpretations in the certificates issued by the laboratory.

ניתנה חוות דעת ופרשנות. פעילות הקשורה לחוות
דעת ופרשנות תהיה מפוקחת על ידי מערכת האיכות.
בכלל זה, יערכו מבדקים פנימיים לגבי קיום דרישות
הרשות ומדיניות הארגון, הכרוכות בנושא זה. פעילות
הארגון בנושא תיסקר גם בסקר ההנהלה, שעורך
הארגון. במסגרת סקר ההנהלה נדרש הארגון לסקור
את הפעילות התקופתית במתן חוות דעת ופרשנות
ולגזור ממנה שינויים נדרשים באופן שבו ניתנות חוות
דעת ופרשנויות (איסוף פרטים נדרשים, התחשבות
בגורמים מפריעים, התייחסות למכלול המידע הקיים
וכדי), ו/או באשר לאופן בו נערך סקר חוזה בתחום זה
ו/או באופן בו מוצגות חוות דעת ופרשנויות בתעודות,

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 16 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 16 of 21

7.6.8 The laboratory management shall define criteria including education requirements, training and experience for employees who provide opinions and interpretation, and will document the required information to ensure that the personnel authorized to give opinions and interpretations are competent to do so. Competence criteria established by professional or trade organizations may be used for this purpose. The laboratory shall have procedures ensuring that personnel authorized to make statements of opinions and interpretations maintain up to date their knowledge and understanding of the relevant technical issue, and are familiar with the developments (including technological, scientific and regulatory developments) within their scope of expertise. Authorized experts are required to demonstrate up to date knowledge in their scope of expertise (studies, participation in conferences / workshops, independent studies etc.). The laboratory shall be able to present periodic assessment documentation of personnel expertise, indicating that authorized personnel meet requirements. The laboratory shall establish requirements for maintaining the accreditation for providing opinions and interpretations,

הנהלת המעבדה תגדיר קריטריונים כולל 7.6.8 דרישות השכלה, הכשרה וניסיון הנדרש לעובדים המספקים חוות דעת ופרשנות, ותתעד את הנדרש על מנת להבטיח כי העובדים, להם ניתנה הרשאה למתן חוות דעת ופרשנות הינם כשירים לביצוע המשימה, שהוטלה עליהם. קריטריונים לכשירות, המפורסמים עייי ארגונים מקצועיים או ארגוני סחר יכולים לשמש למטרה זו. למעבדה יהיו נהלים המבטיחים כי העובדים המורשים למתן חוות דעת ופרשנות מעודכנים בידע הנדרש, מבינים את הנושאים הטכניים הרלוונטיים ומכירים את ההתפתחויות (הטכנולוגיות, המדעיות והרגולטוריות) בתחום מומחיותם. המומחים המורשים, נדרשים להראות, ששמרו על עדכון בתחומי מומחיותם (לימודים, השתתפות בכנסים/סדנאות, למידה עצמאית וכדי) והמעבדה נדרשת להציג תיעוד לכך, שבחנה את מומחיותם באופן תקופתי ומצאה אותם עומדים בדרישותיה. יש להגדיר דרישות לשמירה על ההרשאה למתן חוות דעת ופרשנות, שיתייחסו גם להשתתפותם של המורשים בדיונים, בהם ניתנות דוגמאות לחוות דעת ופרשנויות כאלה, למשמעויותיהן לקבלת החלטות/נקיטת פעולה ולגורמים קריטיים, המשפיעים על הכנת חוות הדעת והפרשנות.

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 17 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 17 of 21

including participation of authorized personnel in discussions presenting samples of such opinions and interpretations, their implication on decision made / actions taken and critical factors affecting the preparation of the opinion and interpretation.

7.6.9 In medical laboratories, the participation of personnel authorized to provide opinions and interpretations in documented activities shall be ensured, including meetings with clinical personnel in which the use of laboratory services is discussed (general or specific cases), as required by ISO 15189, clause 4.7.

7.6.10 The laboratory shall relate to aspects of pre-analytical activity (selection of sample, sampling, transportation, storage), and shall examine whether the sample represent the whole for which conclusions are required. The laboratory shall relate to changes which may occur in the whole (changes in the production of a plant affecting emission from stacks, changes in water flow in regard to temperature, flowing to the tested water body, changes in the operation of a specific equipment, changes in hormones level throughout the day etc.) and assess whether the sampling plan takes the

7.6.9 במעבדות רפואיות, יש להבטיח,
 שהעובדים, המורשים לתת חוות דעת ופרשנות,
 לוקחים חלק בפעילות מתועדת, הכוללת מפגשים עם
 הצוות הקליני, שבהם נידון השימוש בשירותי
 המעבדה ונערכת התייעצות (באופן כללי ובמקרים
 ספציפיים), כנדרש בסעיף 4.7 של התקן 1518 ISO

7.6.10 המעבדה נדרשת להתייחס להיבטים של התהליך הקדם-אנאליטי (בחירת הדגימה, הדיגום עצמו, השינוע, האחסון) ולבחון האם הדגימה/ות מייצגת/ות את המכלול, לגביו מבקשים להסיק מסקנות וליישמן. על המעבדה להתייחס לשינויים, העשויים לחול במכלול (שינויים בתפוקות מפעל המשפיעות על פליטות האוויר מהארובות, שינויים בזרימת מים מבחינת טמפי, הזרמות לגוף המים הנבדק, שינויים בצורת הפעלת מכשיר מסוים, שינויים ברמת הורמונים לאורך היממה, וכוי) ולבחון האם תכנית הדגימה מביאה את השפעות השינויים בחשבון.

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 18 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 18 of 21

effects of such changes into consideration.

The reports sample/s data shall clearly identify the sources of information for the samples used for the preparation of the opinion review and interpretation, and the actions taken by the organization to verify the validity of the samples.

7.6.11 The opinions and interpretations expressed in reports shall be based on the results obtained from the tested /calibrated item and shall be clearly identified as such

The following are few examples from the forensic fields for a report that includes an opinion or interpretation:

a) reports which contain only test results

For the purposes of this discussion and interpretation, a "test result" is generally one generated without human intervention to evaluate test data. No conclusion, opinion or interpretation is offered as to what the test

Example: A search of the hard drive failed to locate any occurance of the pharse "Opinion and Interpretation."

results means or may mean.

b) reports which contain test results enhanced with a conclusion, opinion or interpretation

A test reult enhanced with a conclusion, opinion or interpretation is one which provides the test result and also includes the analyst's or נתוני הדגימה/ות לדו״חות אלו יזהו בברור את מקורות המידע לדגימות, ששימשו להכנת חוות הדעת והפרשנות, ואת הפעולות, שננקטו ע״י הארגון לקביעת תוקפן של הדגימות.

7.6.11 בדוחות יתבססו על התוצאות המתקבלות מהפריט הנבדק /מכויל ויזוהו בבירור ככאלה.

להלן דוגמאות לכתיבת דו״ח תוצאות הכולל חוות דעת או פרשנות בתחום הפורנזי:

א) דוחות המכילים רק תוצאות הבדיקה לצורך הדיון וההבנה בשלב זה, "תוצאת בדיקה" היא בדרך כלל כזו שנוצרה ללא התערבות אנושית כדי להעריך את נתוני הבדיקה. אין מסקנה, חוות דעת או פרשנות מוצעת בנוגע למשמעות תוצאת הבדיקה.

דוגמה: חיפוש של הכונן הקשיח נכשלה באיתור משפט ייחוות דעת ופרשנותיי.

ב) דוחות המכילים תוצאות בדיקה בדגש עם מסקנה, חוות דעת או פרשנות

תוצאת בדיקה בתוספת מסקנה, חוות דעת או פרשנות הוא אחד אשר מספק תוצאת הבדיקה, וגם כוללת את מסקנתו של היועץ או הבודק או את חוות

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול	
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 19 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 19 of 21

examiner's conclusion, opinion or interpretation as to what the test result means or may mean.

Example: The marking on the questioned bullet (Q1) were consistent with the markings on the test bullet (K1) fired from the weapon (K2) submitted as item #1. There is sufficient agreement to conclude that Q1 was fired from K2

c) reports which contain only a conclusion, opinion or interpretation

In some disciples, test results are recorded in the technical records (case notes) but are not reported in the laboratory report. Only a conclusion, opinion or interpretation of the test result is provided in the test report.

Example: The latent print removed from the beer can (Item #1) was identified as having been made by the same individual who made the left index finger on the known inked impressions bearing the name Jakob Israeli (Item #2)

7.6.12 Where a laboratory gives opinions and interpretations on an item which has not been tested to its complete specification, the report shall include a statement to the effect that "these opinions and interpretations have been derived from the results of a limited set of tests", or similar wording. The report shall state what tests have been performed as the basis for such opinion and interpretation.

Where an organization gives opinions and

דעתו או פרשנותו בנוגע למשמעות תוצאת הבדיקה או לאפשרות משמעותה.

דוגמה: הסימנים על גבי הכדור הנבדק (Q1) תאמו לסימנים על גבי כדור הייחוס (K1) אשר נורה מהנשק (K2) אשר הוגש כפריט 1#. קיימת הסכמה סבירה כדי להסיק כי Q1 נורה מ- K2.

ג) דוחות המכילים רק מסקנה, חוות דעת או פרשנות

בתחומים מסויימים, תוצאות הבדיקה מתועדים ברשומות טכניות (רשימות) אך לא מדווחות בדוח המעבדה. מסקנה, בדוח הבדיקה מסופקת רק חוות דעת או פרשנות או חוות דעת של תוצאת הבדיקה.

דוגמא: טביעת האצבע אשר הוסרה מפחית הבירה (פריט 1#) זוהתה ככזו אשר יוצרה על ידי אותו פרט, אשר עשה את האצבע השמאלית על גבי טביעת הדיו המוכרת, בעל השם יעקוב ישראלי (פריט 2#).

7.6.12 כאשר ארגון נותן חוות דעת ופרשנות לפריט, אשר לא נבדק למפרט מלא, דו״ח התוצאה יכלול הצהרה מסבירה ״שחוות דעת ופרשנות זו נגזרה מתוצאות של סידרת בדיקות מוגבלת״ או ניסוח דומה. הדו״ח יציין, אילו בדיקות בוצעו, כבסיס למתן חוות הדעת והפרשנות. כאשר ארגון נותן חוות דעת ופרשנות, המעידה שפריט עומד בדרישות המפרט, למרות שהוא נכשל בבדיקה המפרט, למרות שהוא נכשל בבדיקה

העותקים המאושרים היחידים של מסמך זה הם אלה הנמצאים על מחשב ISRAC ועותק המקור השמור ב-QA. כל שאר העותקים אינם מבוקרים והם בתוקף ליום בו הודפסו בלבד. הודפס ב-6 בינואר 2022

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results	
Website Yes		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 20 מתוך 21
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 20 of 21

interpretations indicating that an item meets the specification despite having failed one or more tests, it shall give a clearly reasoned explanation as to how and why it has arrived at this conclusion. The laboratory shall present the detailed test results to allow assessment of the validity of the opinions and interpretations given.

7.6.13 Where opinions and interpretations are communicated to a client by direct dialogue, this should be done by authorized personnel, and shall be documented, including the identity of the personnel involved, the date, identification of sample/s to which the opinion and interpretation relates.

7.6.14 Special attention shall be taken where reports contain opinions and interpretations which rely on results obtained from tests performed by external providers and/or data provided by the client. The documented data for such reports shall clearly identify the source of data used in preparing the opinion and interpretation, and the steps taken by the organization to establish their validity. The requirements of ISO 17025 and ISRAC requirements also apply in this case (use of the ISRAC symbol in this case shall be according to ISRAC policy regarding subcontractors).

אחת או שתיים, עליו לתת הסבר מנומק היטב כיצד ומדוע התקבלה מסקנה זו. הארגון יציג את התוצאות הפרטניות, על מנת לאפשר את בחינת תוקף הפרשנות וחוות הדעת.

פרשנות וחוות הדעת הנמסרות בעל פה, יינתנו על ידי עובדים מורשים ויתועדו במסמך, אשר יכיל את שמות המעורבים בשיחה, את המועד בו נערכה, את זהות הדגימה/ות / פריט/ים אליה/ן/ם התייחסה חוות הדעת והפרשנות ואת תכניה.

7.6.14 תשומת לב מיוחדת תינתן לדו״חות המכילים חוות דעת ופרשנות, אשר נסמכים, על תוצאות, המתקבלות מבדיקות, המבוצעות באמצעות ספקים חיצוניים ו/או על מידע, המתקבל מהלקוח. הנתונים המתועדים לדוייחות אלה יזהו בברור את מקורות המידע, ששימשו להכנת חוות הדעת והפרשנות ואת הפעולות, שננקטו על ידי הארגון לקבוע את תוקפה. הדרישות של תקן ISO/IEC 17025, ודרישות הרשות ישימות למקרה זה (שימוש בסמליל במקרה זה יהיה לפי מדיניות הרשות בנושא ספקים

חיצוניים).

	מתן חוות דעת ופרשנות לתוצאות בדיקה וכיול		
Website Yes	Expression of Opinion and Interpretation of Testing and Calibration Results		
מספר גרסה: 11	נוהל מספר : 1-000012	דף מספר 21 מתוך 21	
Version number 11	Procedure number 1-000012	Page 21 of 21	

8.0 DOCUMENTATION

8.1 In any case, the test results, the data base and the basis for the opinion and interpretation must be kept by the organization in accordance with its records retention procedures.

8.1 בכל מקרה, תוצאות הבדיקה, מסד הנתוניםוהבסיס לפרשנות/חוות הדעת חייב להישמר בארגון

לפי נהליו בדבר שמירת רשומות.

9.0 נספחים

מיעוד 8.0

לא רלוונטי

9.0 APPENDICES

Not applicable.